

I.MAAILMARUUM

Tööleht nr 10. MAA – ELURIKAS, VÄRVILINE PLANEET

Tunniks vajalik sõnavara:

arenema, areneda, areneb

taim, taime, taime

jää, jää, jääd

kõrb, kõrbe, kõrbet

ümbritsema, ümbritseda, ümbritseb

atmosfäär, atmosfääri, atmosfääri

manner, mandri, mandrit

mitmekesine, mitmekesise, mitmekesist

maastik, maastiku, maastikku

plaat, plaadi, plaati

ATMOSFÄÄR – maad

ümbritsev õhukiht

MANNER – suur maismaaosa, mida ümbritsevad ookeanid ja mered

MAASTIK – looduselementide kogum, nt kõrbed, metsad, mäed, jõed jm

Miks maa on eriline?

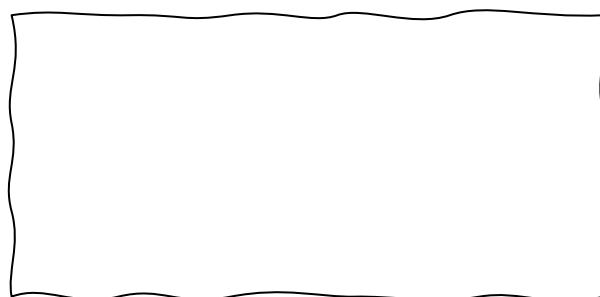
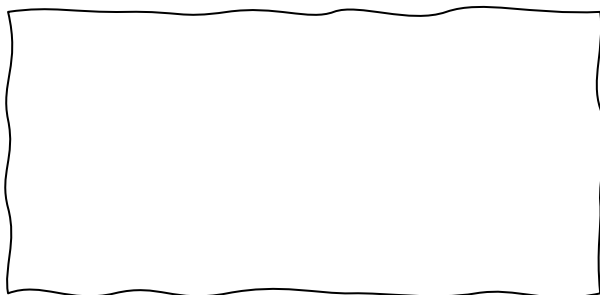
Maa on meie koduplaneet. Siin me elame. See on kolmas planeet Päikesesüsteemis. Maal on **arenenud** elu: siin on **taimed**, loomad, inimesed. Koduplaneedi ümbermõõt on umbes 40 000 kilomeetrit. Kui vaatad Maad kosmosest, siis paistab see nagu sinine marmorkuul. Sinine värv on vesi. See katab üle 70% kogu Maa pinnast. Valged on pilvekogud ja **jääd**. Rohelisena paistab mets, kollased laigud on **kõrbed**. Maad

ümbritseb atmosfäär. Atmosfäär kaitseb planeeti päikese kiirguse ja kosmiliste osade eest. See hoiab temperatuuri ühtlasena. Maa pinnal on **mandrid**, ookeanid ning **mitmekesine maastik** (kõrbed, metsad, mäed).

✓ Kuidas kujutasid vanad inimesed Maad? Loe ja joonista.

Vana-Indias arvati, et Maa on plaat, mida kannab kolm elevanti. Elevandid seisavad kilpkonnal. Kilpkonn ujub ookeanis.

Vana-Hiinas arvati, et Maa on lame ja ruudukujuline ning taevas on ümmargune.

Maa sarnaneb teiste planeetidega:

- ✓ kuju poolest (kõik Päikesesüsteemi planeedid on kerakujulised);
- ✓ tiirlemise poolest (kõik planeedid tiirlevad ümber Päikese);
- ✓ pöörlemise poolest (kõik pöörlevad ümber oma telje).

★★ Ülesanne 1. Koosta antud sõnadest laused planeet Maa kohta. Tähista markeriga fakt, mis jäi sulle meelde.

Maal on kolmas Maa planeet on Päikesesüsteemis elu ja arenenud

kaks Ookeanid mered katavad ja pinnast Maal kolmandikku

õhukiht on Atmosfäär ümbritsev Maad

on Kosmosest ja näha Maa et pinnal on mandrid maastik ookeanid mitmekesine

★★ Ülesanne 2. Võrdle planeet Maad ja Neptuuni.

		
		<p>kaugus Päikesest 150 mlj km, kaugus Päikesest 4498 mlj km, kivine, gaasiline, kaheksas, kolmas, atmosfäär, tugevad tuuled, 1 kaaslane, 13 kaaslast, tiir ümber Päikese 365 päevaga, tiir ümber Päikese 164 Maa aastaga</p>

★★ Ülesanne 3. Täienda mõtteskeemi ja lõpeta laused.

Maa erineb teistest planeetidest selle poolest, et

Maa sarnaneb teiste planeetidega, sest

On tore, et ma elan sellel planeedil, sest

Kosmosest näevad kosmonaudid, et Maa on

Enne tundi ma teadsin, et

Tunnis sain teada, et